

Provincie als partner?

Wonen, zorg en welzijn voor ouderen
in de provincie Gelderland

Deel 1: Bestuurlijke nota

Provincie als partner?

Wonen, zorg en welzijn voor ouderen in de
provincie Gelderland

Deel 1: Bestuurlijke nota

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
	<i>Aanleiding voor het onderzoek</i>	
	<i>Focus van het onderzoek</i>	
	<i>Doel- en vraagstelling</i>	
	<i>Normen in dit onderzoek</i>	
	<i>Afbakening</i>	
	<i>Onderzoeksmethoden en afstemming</i>	
2	Conclusies	11
3	Aanbevelingen	15
4	Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten	19
5	Nawoord van de Rekenkamer	21

Deel 1 Bestuurlijke nota

Voor u ligt de bestuurlijke nota van het eerste onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland (hierna te noemen Rekenkamer). Het betreft een onderzoek naar het onderwerp 'wonen, zorg en welzijn voor ouderen' in de provincie Gelderland.

Het onderzoek heeft geresulteerd in de voorliggende bestuurlijke nota (deel 1) en een nota van bevindingen (deel 2). Lezers die snel inzicht willen krijgen in de conclusies en aanbevelingen kunnen volstaan met deze bestuurlijke nota. In deel 2 is de volledige onderzoeksaanpak en de bevindingen weergegeven die de basis vormen voor de conclusies en aanbevelingen.

1 Inleiding

Deze bestuurlijke nota gaat allereerst in op de aanleiding voor het onderzoek, de focus van het onderzoek, de doel- en vraagstelling, de normen, de afbakening en de onderzoeksmethoden. Vervolgens worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven. Tot slot komen de bestuurlijke reactie van Gedeputeerde Staten en het nawoord van de Rekenkamer aan bod.

Aanleiding voor het onderzoek

De Rekenkamer heeft voor haar eerste onderzoek gekozen voor het onderwerp wonen, zorg en welzijn voor ouderen. Hiervoor zijn verschillende redenen aan te geven. Het onderwerp wonen, zorg en welzijn voor ouderen is ten eerste maatschappelijk relevant vanwege de toenemende vergrijzing. In de tweede plaats heeft de provinciale politiek besloten prioriteit te geven aan dit beleid dat concreet vorm heeft gekregen in het Programma Ontgroening en Vergrijzing (Besluit nr. PS2004-329, Vergadering d.d. 30 juni 2004). Ten derde bestaat er een financieel belang, aangezien door Provinciale Staten voor de periode 2004 tot en met 2008 een bedrag van 9,2 miljoen euro beschikbaar is gesteld voor het programma. Tot slot heeft de Rekenkamer het '*lerend perspectief*' waarin de conclusies en aanbevelingen geplaatst kunnen worden in ogenschouw gehouden. Dit betekent dat het onderzoek bij kan dragen aan het verder verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid.

Focus van het onderzoek

De provincie wil met haar beleid bijdragen aan het oplossen van de gevolgen van de vergrijzing. Omdat het beleid kort geleden is ingezet en daardoor nog geen effecten in de maatschappij onderzocht kunnen worden, is in dit onderzoek gekeken naar belangrijke criteria voor effectief beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen.

De provincie Gelderland ziet voor zichzelf een stimulerende en ondersteunende rol weggelegd ten aanzien van gemeenten op het gebied van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. De provincie beschikt over diverse sturingsmogelijkheden om bijvoorbeeld de tekorten aan geschikte woningen voor ouderen te verminderen en ouderen langer zelfstandig te laten functioneren. In dit onderzoek worden sturingsmogelijkheden gedefinieerd als de mogelijkheden die de provincie heeft om vanuit haar rol en door middel van beleid de door haar geformuleerde doelen te bereiken.

De sturingsmogelijkheden van de provincie kunnen samenvattend in wettelijke en niet-wettelijke taken worden onderscheiden. De provincie heeft een wettelijke taak op het terrein van ruimtelijke ordening en ontwikkeling (waaronder wonen). Op de beleidsterreinen zorg en welzijn heeft de provincie deels wettelijke taken. Zo staat in de Welzijnswet dat de provincie steunfunctietaken heeft. Echter, voor een groot deel is er op het terrein van zorg en welzijn sprake van niet-wettelijke taken omdat de provincie autonoom is in het bepalen van de wijze waarop het beleid invulling krijgt. Gemeenten zijn bij de uitvoering van het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen belangrijke partners, zeker omdat door de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2007 de verantwoordelijkheden op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor gemeenten groter worden.

Het provinciaal beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen komt tot uiting in twee componenten:

1. kwaliteit en kwantiteit van wonen;
2. zorg- en welzijnsaspecten.

De kern van dit beleid wordt gevormd door de woonvisie, de Meerjarenvisie Sociaal Beleid en het Programma Ontgroening en Vergrijzing.

Doel- en vraagstelling

De doelstelling van dit onderzoek luidt als volgt:

Het verkrijgen van inzicht in de mate waarin beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen voldoet aan daaraan te stellen criteria, teneinde aanbevelingen te kunnen formuleren die kunnen bijdragen aan de verhoging van de effectiviteit.

Hierbij zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. In welke mate heeft de provincie Gelderland de sturingsmogelijkheden gebruikt die ingezet kunnen worden om de doelstellingen ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen te bereiken?
2. Sluiten de overige sturingsmogelijkheden van de provincie Gelderland aan op het Programma Ontgroening en Vergrijzing?
3. In hoeverre sluit de provincie met haar sturingsmogelijkheden (in het bijzonder het Programma Ontgroening en Vergrijzing) aan op de behoeften en wensen van gemeenten?

Normen in dit onderzoek

In dit onderzoek staan de criteria voor effectief beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen centraal. De criteria zijn uitgewerkt in normen die in dit onderzoek per onderzoeksvraag worden gebruikt. De normen zijn afgeleid van de doelstellingen die de provincie Gelderland heeft geformuleerd. Concreet betekent dit dat de volgende normen zijn gebruikt (analoog aan de drie onderzoeksvragen):

1. Gebruik sturingsmogelijkheden die de provincie heeft (heldere rol van de provincie en inzet van sturingsmogelijkheden);
2. Interne afstemming (doelstellingen zijn afgestemd en er is sprake van samenwerking);
3. Aansluiting van provinciaal beleid op wensen en behoeften van gemeenten (bekendheid, betrokkenheid en beoordeling).

Afbakening

Het onderzoek is als volgt afgebakend:

- het richt zich op het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor *ouderen*;
- het concentreert zich op de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn;
- in dit onderzoek staat het brede beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn centraal en wordt dit ook bedoeld als over het beleid wordt gesproken, alleen daar waar het staat vermeld, gaat het specifiek over het Programma Ontgroening en Vergrijzing;
- het betreft *geen* beleidsevaluatief onderzoek waarbij (beleids)effecten zichtbaar worden gemaakt;
- het betreft een kwalitatief onderzoek;
- als beleidshorizon wordt de periode 2003 tot eind 2005 aangehouden;
- het richt zich *niet* op de financiële gang van zaken rondom de uitvoering van het beleid;
- de relatie tussen de provincie en gemeenten staat centraal, relaties met andere partijen zijn niet integraal meegenomen;
- hoewel het onderzoek voor zowel de provincie Overijssel en Gelderland is uitgevoerd, betreft het geen benchmark¹.

Onderzoeksmethoden en afstemming

Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een desk study van onder andere provinciale documenten. Daarnaast zijn interviews gehouden met betrokkenen van zowel de provinciale organisatie als de gemeentelijke organisatie. Bovendien is een expertmeeting georganiseerd met relevante externe actoren zoals vertegenwoordigers van ouderenorganisaties, woningcorporaties, zorginstellingen en welzijnsinstellingen op het terrein van wonen, zorg en welzijn.

De nota van bevindingen is conform het onderzoeksprotocol van de Rekenkamer voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de provincie Gelderland om na te gaan of deze feiten in het licht van de onderzoeksdoelstelling en -vraagstelling, juist en volledig zijn. Op- of aanmerkingen als gevolg van dit ambtelijk hoor- en wederhoor zijn, na zorgvuldige afweging van de Rekenkamer, aangepast in de bevindingen. Vervolgens is een bestuurlijke nota geschreven, welke voor een reactie is voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten (GS) (het zogenaamde bestuurlijk hoor- en wederhoor). De reactie van het college en een

¹ Een benchmark is een vorm van onderzoek waarbij nagenoeg identieke situaties met elkaar worden vergeleken.

nawoord van de Rekenkamer Oost-Nederland zijn toegevoegd aan de bestuurlijke nota.

2 Conclusies

Hieronder volgen de conclusies van het onderzoek. De onderzoeksvragen worden hierbij als leidraad genomen.

*Algemene conclusie:
eigen rol is doordacht, maar beleid te weinig van onderaf geformuleerd*

Uit het onderzoek is gebleken dat de provincie Gelderland haar rol voor zichzelf duidelijk heeft uitgewerkt en daarbij gebruik maakt van de beschikbare mogelijkheden. Zij wil op dit terrein een partner zijn en heeft vanuit een regionale, projectmatige en integrale benadering op verschillende manieren het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn vormgegeven. Dit is concreet tot uiting gekomen in het Programma Ontgroening en Vergrijzing. De insteek is daarbij steeds praktisch van aard, waarbij de proceskant van bestaande ontwikkelingen wordt ondersteund (bijvoorbeeld door het subsidiëren van projectmanagerskosten).

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn en zijn daarom een belangrijke partij voor de provincie. Hoewel gemeenten het waarderen dat de provincie zich inzet op het terrein van wonen, zorg en welzijn (bijvoorbeeld door middel van het Programma Ontgroening en Vergrijzing), geven zij aan dat het beleid teveel is opgesteld vanuit provinciale kaders. Gemeenten hebben behoefte aan meer provinciale ondersteuning bij de uitvoering van het lokale beleid. Daarnaast is het beleid te weinig van onderaf geformuleerd. Aan de hand van de onderstaande deelconclusies wordt hier dieper op ingegaan.

*1. Rol en beleid provincie:
provincie wil partner zijn, maar gemeenten zien deze rol niet in de praktijk*

Uit het onderzoek is gebleken dat de provincie Gelderland veel aandacht heeft besteed aan het formuleren van de eigen rol op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Daarnaast zet de provincie veel verschillende sturingsmogelijkheden in. Er bestaat binnen de provincie hoge prioriteit voor het vraagstuk van vergrijzing. Dit komt voort uit een betrokkenheid bij en een gevoel van verantwoordelijkheid voor de Gelderse burgers. Vanuit een politiek/maatschappelijke prioriteitstelling heeft de provincie Gelderland voor haarzelf een rol als

partner geformuleerd op het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen.

De provincie ziet deze partnerrol gelegen in het ondersteunen van gemeenten. Omdat de meeste gemeenten nog aan het begin staan van het ontwikkelen van woonzorgbeleid, ligt volgens de provincie de meerwaarde van haar beleid in de procesbegeleiding van de regionale en lokale ontwikkelingen. Daar waar gemeenten het zelf niet kunnen, kan de provincie een steuntje in de rug bieden om het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn van de grond te krijgen. Uit het onderzoek blijkt dat de provincie meerdere sturingsmogelijkheden inzet op het terrein van wonen, zorg en welzijn. De sturingsmogelijkheden zijn ondergebracht in zowel regulier beleid als in projectmatig beleid.

Het integrale beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn heeft concreet vorm gekregen in het Programma Ontgroening en Vergrijzing, waarin de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn samenkomen. Hierin is aangegeven welke delen zijn uitgewerkt in het reguliere beleid (bijvoorbeeld in de Woonvisie en de Meerjarenvisie Sociaal Beleid) en welke delen op projectmatige basis in het programma zelf. Het algemene doel in het Programma Ontgroening en Vergrijzing is onderverdeeld in subdoelstellingen per beleidsterrein.

De provincie kiest bij haar beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn niet voor een structurele rol, maar wil flexibiliteit behouden om in te kunnen springen op de lokale ontwikkelingen. Door te stimuleren en te faciliteren, bijvoorbeeld door kennisdeling en subsidieverstrekking, wil de provincie als partner een bijdrage leveren aan het ondersteunen van deze ontwikkelingen.

Ondanks het feit dat de provincie voor haarzelf duidelijk heeft geformuleerd welke rol zij wil spelen, blijkt uit het onderzoek dat gemeenten deze partnerrol van de provincie niet altijd als zodanig in de praktijk terug zien. Gemeenten ervaren het beleid als teveel opgesteld vanuit provinciale kaders, waardoor het beleid geen gezamenlijk resultaat is. De procesmatige ondersteuning van bestaande ontwikkelingen versterkt dit gevoel, omdat gemeenten vooral behoefte hebben aan ondersteuning van de provincie bij het opstellen en uitvoeren van het gemeentelijke beleid.

*2. Interne afstemming:
beleid is intern afgestemd, maar niet altijd aan de buitenkant
zichtbaar*

De provincie Gelderland hecht veel belang aan het integrale karakter van het beleid, waarbij intern goed wordt afgestemd tussen de betrokken beleidsterreinen. Uit het onderzoek blijkt dat er tussen de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn binnen de provincie wordt samengewerkt, dat doelstellingen op elkaar aansluiten en dat er commitment bestaat ten aanzien van deze doelstellingen. Ook afstemming met andere beleidsterreinen die raken aan het thema van vergrijzing vindt steeds meer plaats. Het ontwikkelen van de Regiotaxi is hier een voorbeeld van.

De integrale benadering komt goed tot uiting in het Programma Ontgroening en Vergrijzing, waarin duidelijk onderscheid bestaat tussen taken die integraal door de drie beleidsterreinen worden opgepakt en taken die per individueel beleidsterrein worden uitgewerkt. De projectmatige aanpak van het programma versterkt bovendien het integrale karakter van het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn.

Het is van belang op te merken dat in de beleving van geïnterviewden binnen de provinciale organisatie het beleid vooral bestaat uit het Programma Ontgroening en Vergrijzing. Het gevaar hiervan is dat, door met name het programma te communiceren en centraal te stellen, het lijkt alsof het programma het enige is dat de provincie doet op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Het reguliere beleid dreigt op die manier ondergesneeuwd te worden. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat het voor gemeenten in veel gevallen niet duidelijk is welke activiteiten de provincie verricht op het terrein van wonen, zorg en welzijn.

Uit het onderzoek blijkt dat de doelstellingen in het Programma een hoog abstractieniveau kennen en ten dele concreet zijn. Zo dienen de voorbeeldprojecten in het kader van het Programma Ontgroening en Vergrijzing een sneeuwbaaleffect te bewerkstelligen, maar is in termen van concrete doelen bijvoorbeeld niet terug te vinden hoeveel gemeenten op welk moment bereikt zouden moeten worden.

*3. Aansluiting op gemeentelijk beleid:
te weinig rekening gehouden met wensen en behoeften
gemeenten*

Gemeenten waarderen het feit dat de provincie zich bezig houdt met het terrein van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. Echter, zij ervaren de provinciale activiteiten ten aanzien van wonen, zorg en welzijn als een top-down

gestuurd beleid. Zij geven aan dat het beleid vooral is opgesteld vanuit provinciale kaders en daardoor te weinig rekening houdt met de wensen en behoeften van gemeenten.

Het provinciale beleid legt volgens gemeenten teveel het accent op een regionale aanpak: gemeenten ervaren het als te weinig maatwerkgericht en als een te weinig flexibel aanbod van de provincie. Er wordt aangegeven dat de regionale aanpak te hiërarchisch is en bovendien niet voldoende aansluit op de specifieke lokale wensen. Vooral gezien het feit dat gemeenten aan het begin staan van het ontwikkelen van beleid, mede door de komst van de Wmo, lopen de specifieke lokale behoeften zeer uiteen.

Voor gemeenten is het niet duidelijk wat de provincie precies doet op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Hoewel vrijwel alle gemeenten bekend zijn met het Programma Ontgroening en Vergrijzing, is het voor hen niet duidelijk of dit programma alles omvat wat de provincie doet of dat er op de individuele terreinen van wonen, zorg welzijn wellicht ook nog activiteiten zijn die raakvlakken hebben met vergrijzing. Als gevolg hiervan wordt het beleid niet als eenduidig ervaren door gemeenten. Bovendien is er een verschil waarneembaar in de beleving van het provinciale beleid vanuit het terrein wonen enerzijds, en de terreinen zorg en welzijn anderzijds. Voor wonen is het helder wat de provinciale activiteiten op dit terrein zijn. Gemeenten hebben bijvoorbeeld te maken met het streekplan en de woonvisie en daarin is het voor hen duidelijk waar de nadruk wordt gelegd op het aanpakken van vergrijzing. Voor zorg en welzijn is het niet of nauwelijks bekend wat de provinciale activiteiten hieromtrent zijn. Er is een versnippering zichtbaar in het provinciale beleid tussen de wonen en zorg/welzijnsbeleving bij gemeenten.

Gemeenten erkennen dat de relatie met de provincie van belang is. Zeker omdat het doorgaans op lokaal niveau ontbreekt aan een overkoepelende visie, waar de provincie als bestuurlijke middenlaag juist wel over beschikt. Wederzijdse betrokkenheid is daarom van belang. Uit het onderzoek blijkt dat er een verbeterpunt is ten aanzien van deze betrokkenheid. Ook hier is de tweedeling tussen wonen en zorg en welzijn zichtbaar. Op het terrein van wonen wordt doorgaans wel gesproken van betrokkenheid, vooral gezien het bestaan van wettelijke verplichtingen, bijvoorbeeld in het kader van het streekplan en woonvisies. Voor zorg en welzijn ontbreekt een dergelijke grondslag en is er, net als de bekendheid, ook minder betrokkenheid over en weer op het terrein van wonen, zorg en welzijn.

Een andere kanttekening die gemeenten plaatsen, heeft betrekking op de behoefte aan meer provinciale ondersteuning bij de uitvoering van het lokale beleid. Een financiële bijdrage om bijvoorbeeld projecten sneller van de grond te krijgen (zoals in het kader van het Programma Ontgroening en Vergrijzing), wordt door gemeenten gewaardeerd, maar ook een bijdrage in de uitvoering kan volgens gemeenten een meerwaarde hebben. Ook na het verstrekken van subsidies is een actieve houding van de provincie gewenst.

3 Aanbevelingen

De aanbevelingen hebben tot doel een bijdrage te leveren aan het verder verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn voor ouderen. De Rekenkamer adviseert een tijdpad te koppelen aan het aanpassen van het beleid.

Werk meer vanuit bottom-up benadering

De provincie heeft gekozen voor een regionale aanpak van haar beleid. Uit het onderzoek blijkt dat gemeenten belang hechten aan een dergelijke bovenlokale visie van de provincie. Echter, gemeenten geven aan ook behoefte te hebben aan een meer lokale aanpak, waarbij aandacht bestaat voor specifieke lokale behoeften. Gemeenten kennen immers ieder een eigen vergrijzingsproblematiek, bijvoorbeeld als gevolg van de samenstelling van de lokale bevolking. De diversiteit van gemeenten kan daarom meer aandacht krijgen in het provinciale beleid. Naast de regionale aanpak, adviseert de Rekenkamer daarom meer aandacht te geven aan individuele gemeenten. Om het uitvoerbaar te houden, is het mogelijk om categorieën van gemeenten te onderkennen in het provinciale beleid, die vergelijkbare behoeften hebben.

In het verlengde hiervan acht de Rekenkamer het van belang om meer aandacht te schenken aan de communicatiebeleving van het provinciale beleid. Door de manier van communiceren wordt deels afbreuk gedaan aan de inhoud van het beleid. Gemeenten hebben het gevoel dat het beleid een éénrichtingsverkeer is, waarbij de nadruk meer ligt op de vorm dan op de inhoud. De Rekenkamer adviseert meer te werken vanuit een bottom-up benadering van het beleid, waarin ruimte bestaat voor gemeenten om specifieke, lokale ontwikkelingen aan bod te laten komen.

Plaats meerwaarde van de provincie in lange termijn perspectief

Het provinciale beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn is flexibel van opzet, met een praktische insteek. Zo is het Programma Ontgroening en Vergrijzing zodanig geformuleerd dat er per jaar (in de periode 2004 tot 2008) kan worden ingespeeld op de dan geldende behoeften. Echter, een maatschappelijke ontwikkeling als vergrijzing, waarvan de gevolgen pas gedurende de jaren zichtbaar worden, vraagt ook om een lange termijn visie op de rol van de provincie. De Rekenkamer adviseert daarom, zeker gezien het ontbreken van een wettelijke grondslag, ook na te denken over de vraag of de provincie op lange termijn een rol heeft op het terrein van wonen, zorg en welzijn en welke meerwaarde de provincie op langere termijn vanuit deze rol wil leveren.

Regulier provinciaal beleid kan hierbij een rol spelen. Immers, de provincie ziet haar meerwaarde nu vooral gelegen in de procesbegeleiding van startende ontwikkelingen. Wanneer gemeenten na een bepaalde periode allen een woonzorgbeleid hebben opgesteld, zal deze procesbegeleiding minder van belang zijn. De provinciale meerwaarde zal dan op een andere manier ingevuld moeten worden, bijvoorbeeld via structurele, wettelijk taken. In dit licht kan de volgende aanbeveling geplaatst worden.

Ondersteun gemeenten meer bij uitvoering lokaal beleid

Het provinciaal beleid richt zich op de proceskant van bestaande ontwikkelingen. Uit het onderzoek blijkt echter dat gemeenten ook behoefte hebben aan ondersteuning door de provincie bij het opstellen en uitvoeren van het lokale beleid. Zij geven aan dat subsidies altijd welkom zijn, maar dat door gebrek aan kennis en mensen ondersteuning bij het ontwikkelen van gemeentelijk beleid gewenst is. De Rekenkamer adviseert gemeenten meer te ondersteunen bij de lokale beleidsontwikkeling.

Het gebrek aan kennis bij gemeenten kan voor een belangrijk deel opgevangen worden door de provincie. De Rekenkamer is van mening dat de provincie dankzij haar bovenlokale positie beschikt over overkoepelende kennis, waar gemeenten van kunnen leren. De provincie ontwikkelt reeds een Kenniscentrum. De Rekenkamer is van mening dat een dergelijk Kenniscentrum een belangrijke rol kan spelen bij het ontwikkelen van lokaal woonzorgbeleid. Daarom adviseert zij om gemeenten in hoge mate te betrekken bij het ontwikkelen van dit Kenniscentrum, bijvoorbeeld door hen een vertegenwoordigende rol te geven.

*Besteed meer aandacht voor de **keten** wonen, zorg en welzijn*

De Rekenkamer is van mening dat er ten aanzien van de afstemming van het beleid met gemeenten een verbetering gemaakt kan worden. De vergrijzingsproblematiek vraagt om een integrale benadering van de beleidsterreinen wonen, zorg en welzijn. Uit het onderzoek is gebleken dat er binnen de provincie sprake is van een integrale benadering. Echter, voor gemeenten is het niet altijd even duidelijk wat de provincie nu precies doet en waar ze de informatie ten aanzien van wonen, zorg en welzijn bij de provincie kunnen vinden. Ook is er een duidelijk verschil tussen de beleving van de 'woonwereld' en de 'zorg/welzijnswereld'. De Rekenkamer adviseert daarom meer nadruk te leggen op *de keten* wonen, zorg en welzijn. Dit kan bijvoorbeeld door een "1-loket functie" voor gemeenten te creëren waaronder alles dat binnen de provincie raakvlak heeft met wonen, zorg en welzijn te vinden is. Eén aanspreekpunt bij de provincie voor wonen, zorg en welzijn voor ouderen bevordert het uitdragen van een integrale provinciale visie aan gemeenten. Dit zorgt voor eenduidigheid van het beleid voor andere partijen. Een mogelijkheid is om de keten wonen, zorg en welzijn te benadrukken op de website. Bovendien zou bijvoorbeeld de afstemming met gemeenten ook gelijktijdig plaats kunnen vinden met vertegenwoordigers van zowel wonen als zorg en welzijn. Hierdoor wordt de kans kleiner dat het beleid als versnipperd wordt ervaren.

4 Bestuurlijke reactie van het college van Gedeputeerde Staten

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft op 31 maart 2006 het eindrapport wonen, zorg en welzijn voor ouderen voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten. Hieronder treft u integraal de reactie van het college aan:

Geachte heer Bruggink,

Op 31 maart jongstleden ontvingen wij van u per mail de bestuurlijke nota, waarin de conclusies en aanbevelingen zijn opgenomen van het Rekenkamer-onderzoek naar wonen, zorg en welzijn voor ouderen in Gelderland. In het kader van de fase van bestuurlijk hoor en wederhoor vraagt u ons om een reactie op de bestuurlijke nota (deel 1). Volledigheidshalve stuurt u ons eveneens de nota van bevindingen (deel 2) ter informatie toe.

Allereerst willen wij u complimenteren met het afronden van uw eerste onderzoek in Gelderland. We zijn blij met het relevante maatschappelijke thema, dat tot onderzoeksobject is gemaakt en het 'lerend perspectief' waarin u het onderzoek plaatst. Wij menen dat de eindrapportage aldus kan bijdragen aan het verder verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid.

Wij nemen verheugd kennis van de algemene conclusie, dat "uit het onderzoek is gebleken dat de provincie Gelderland haar rol voor zichzelf duidelijk heeft uitgewerkt en daarbij gebruik maakt van de beschikbare mogelijkheden. Zij wil op dit terrein een partner zijn en heeft vanuit een regionale, projectmatige en integrale benadering op verschillende manieren het beleid ten aanzien van wonen, zorg en welzijn vormgegeven. Dit is concreet tot uiting gekomen in het Programma Ontgroening en Vergrijzing. De insteek is daarbij steeds praktisch van aard" (Deel 1: Bestuurlijke nota, p.7).

Wij constateren met genoegen dat gemeenten en andere lokale partijen op het gebied van wonen, welzijn en zorg, het programma Ontgroening en Vergrijzing ook als zodanig (h)erkennen en waarderen in hun beoordeling, getuige paragraaf 5.4.5 (uit Deel 2: Nota van bevindingen).

Tegelijkertijd realiseren we ons dat het altijd beter kan. Het 'lerend perspectief', waarin de aanbevelingen zijn geplaatst, biedt daartoe concrete aanknopingspunten. Wij nemen uw aanbevelingen serieus in overweging en zullen ons nader beraden op de beleidsconsequenties. Deze inhoudelijke discussie voeren wij graag op een later moment.

De tijd, die benodigd is voor de besluitvorming omtrent ons college-standpunt over uw onderzoek, is niet meegerekend in de door u gestelde reactietermijn. Om het proces rondom besluitvorming en openbaarmaking van het onderzoek te bespoedigen is onze reactie, zoals verwoord in onderhavige brief, daarom ook direct na besluitvorming aan u gemaild.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zien uit naar de definitieve onderzoeksrapportage.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

Commissaris
van de Koningin

secretaris

5 Nawoord van de Rekenkamer

De Rekenkamer heeft kennis genomen van de reactie van het college van Gedeputeerde Staten. Het college geeft in zijn bestuurlijke reactie op de eindrapportage van het onderzoek wonen, zorg en welzijn voor ouderen aan blij te zijn met de keuze voor een relevant maatschappelijk thema. Tevens geeft het college aan dat de eindrapportage kan bijdragen aan het verbeteren van de effectiviteit van het provinciale beleid en dat het lerend perspectief waarin het onderzoek is geplaatst gewaardeerd wordt. De Rekenkamer wil kort ingaan op deze bestuurlijke reactie van het college.

In de bestuurlijke reactie worden delen uit de eindconclusie (Deel 1: Bestuurlijke nota, p.7) en uit de bevindingen (Deel 2: Nota van bevindingen, p. 63) aangehaald, waarbij de nadruk ligt op positieve aspecten. De Rekenkamer heeft in haar conclusies echter ook kritische kanttekeningen geplaatst over de aansluiting van het provinciale beleid ten aanzien wonen, zorg en welzijn op de wensen en behoeften van gemeenten. De Rekenkamer is van mening dat juist in deze delen van de conclusie de meeste leereffecten te behalen zijn.

Het college geeft verder aan de aanbevelingen serieus in overweging te nemen, zich te zullen beraden op de beleidsconsequenties en de inhoudelijke discussie op een later moment te willen voeren. De Rekenkamer acht het van belang dat duidelijk wordt op welke termijn de discussie gepland is en met wie gediscussieerd zal worden. De vervolgstappen van het college zullen door de Rekenkamer met belangstelling gevolgd worden.